

Sygn. akt IX Ka 653/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2020 roku

Sąd Okręgowy w Toruniu IX Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący sędzia SO Jarosław Sobierajski

Protokolant st. sekr. sądowy Magdalena Kaiser

przy udziale prokuratora Prokuratury Rejonowej T. M. L.

po rozpoznaniu w dniu 13 lutego 2020 roku

sprawy **R. W.**

oskarżonego z art. 209 § 1a kk

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w T.

z dnia 17 czerwca 2019 roku sygn. akt (...)

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;

II. kosztami procesu za postępowanie odwoławcze obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	IX Ka 653/19
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	o	
CZEŚĆ WSTĘPNA		

Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

wyrok Sądu Rejonowego w T. sygn. (...) z dnia 17 czerwca 2019 r.

Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

Granice zaskarżenia

Kierunek i zakres zaskarżenia		
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości	
# w części	#	co do winy
#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w	

	zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

Ustalenie faktów

Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.1.1.				
Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.2.1.				

Ocena dowodów

Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu

STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
3.1.	Zarzuty zmierzające do wykazania, że w wyniku niewłaściwej oceny zgromadzonych dowodów sąd meriti błędnie przyjął, że zachodziły podstawy do wydania wobec oskarżonego rozstrzygnięcia uniewinniającego	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
<p>Skarżący niezasadnie wywodził, że sąd meriti dowolnie uznał, że zachodziły wystarczające podstawy do przyjęcia, że zachowanie oskarżonego nie wypełniło znamion zarzucanego mu przestępstwa z art. 209 § 1a kk.</p> <p>Z pisemnych motywów rozstrzygnięcia jednoznacznie wynikało, że sądowi meriti, który dostrzegł, że w świetle zeznań D. B. i wyjaśnień samego oskarżonego niewątpliwym było, że oskarżony nie wywiązywał się z ciążącego na nim obowiązku łożenia na utrzymanie córek i wskutek tego narażone były one na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, asumpt do zajęcia tego stanowiska dało stwierdzenie, że nie miał on obiektywnej możliwości realizacji obowiązku alimentacyjnego. Mając na uwadze,</p>		

że karalne jest doprowadzenie do powstania 3-miesięcznej zaległości alimentacyjnej, które wiąże się z tym, że osoby uprawnione wskutek braku płatności narażone zostały na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, jedynie w sytuacji, gdy jest ono wynikiem tego, że sprawca uchyla się od realizacji obowiązku alimentacyjnego, a więc nie wywiązuje się z niego ze złej woli, sąd zasadnie uznał, że to, iż zarówno brak alimentacji, jak i wystąpienie skutku w postaci narażenia córek na brak zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych było bezsporne, nie było wystarczające do skazania oskarżonego i badał również to, czy miał on możliwość wywiązania się z ciążącego na nim obowiązku.

Wniosek, że wykluczone było przyjęcie, że oskarżony takową możliwość miał - wbrew temu, co wskazywał skarżący - nie nosił znamion dowolności.

Skarżący nie miał racji twierdząc, że bez przesłuchania rodziców oskarżonego nie było możliwe stwierdzenie, że środki materialne, jakimi dysponował on w okresie objętym zarzutem, nie były wystarczające nawet na pokrycie jego własnych potrzeb życiowych.

Sąd meriti, który - wbrew temu, co wywodził prokurator - wcale nie dał bezkrytycznie wiary wyjaśnieniom twierdzącego, że tak było oskarżonego, tylko wnikliwie je przeanalizował na tle zgromadzonych dokumentów, zasadnie uznał, że zasługiwały one na przyznanie im waloru wiarygodności.

To, że oskarżony złożył owe wyjaśnienia na etapie postępowania przygotowawczego

nie stanowiło okoliczności, która mogłaby umniejszać ich wartość dowodową. Wbrew temu, co zdawał się sugerować skarżący, kodeks postępowania karnego nie daje podstaw do przyjęcia, iż wyjaśnienia złożone w postępowaniu przygotowawczym mają mniejszą moc dowodową od składanych na rozprawie. O wartości dowodowej zeznań lub wyjaśnień nie decyduje to, w jakim stadium postępowania zostały one złożone, lecz ich treść w konfrontacji z innymi dowodami (tak np. wyrok Sądu Najwyższego z 20 maja 1978 r., V KR 78/78, OSNKW 12/1978, poz. 147). Obowiązująca w procesie karnym zasada swobodnej oceny dowodów nie pozwala deprecjonować jakiegokolwiek dowodu wyłącznie z tego powodu, że nie został on przeprowadzony przed sądem. Każdy z dowodów zgromadzonych w toku postępowania karnego, niezależnie od etapu, na którym to nastąpiło, podlega ocenie jedynie pod kątem spełnienia wymogów określonych w art. 7 kpk.

Podstaw do podważenia wyjaśnień oskarżonego w zakresie, w jakim wynikało, że jego sytuacja materialna była trudna, nie dawało też to, że nie wskazał on w nich prawidłowo daty złożenia wniosku o wydanie ponownego orzeczenia o niepełnosprawności. Sąd meriti, który dostrzegł ową nieścisłość, trafnie ocenił tę kwestię. Zebrane dokumenty potwierdzały, że w związku z zamieszczeniem związanym z wydaniem ponownego orzeczenia o niepełnosprawności przez okres kilku miesięcy oskarżony rzeczywiście nie otrzymywał stałego zasiłku. Wynikało z nich, że jego wypłaty w związku z przyznaniem mu stopnia niepełnosprawności orzeczeniem z marca 2016 roku,

zakończyły się w marcu 2018 roku i choć ponownie został mu on przyznany od kwietnia 2018 roku, to decyzja w tym przedmiocie zapadła dopiero w lipcu 2018 roku. Ze względu na upływ czasu, składając w przedmiotowej sprawie wyjaśnienia oskarżony mógł się po prostu pomylić określając datę wystąpienia z wnioskiem o orzeczenie niepełnosprawności. Biorąc pod uwagę nie tylko powyższe, ale i okoliczność, że bezspornym było, że w związku z przebiegiem procedury orzekania o niepełnosprawności rzeczywiście przez okres kilku miesięcy pozbawiony był świadczeń socjalnych, nie było podstaw do uznania, że składając wyjaśnienia, z których wynikało, że wnioski o ponowne orzeczenie niepełnosprawności złożył w grudniu 2017 roku, chciał on wytworzyć mylne wrażenie o tym, że przez kilka miesięcy objętych zarzutem nie był w stanie płacić alimentów, bo nie otrzymywał żadnych dochodów. Bazując nie tylko na wspomnianych wyjaśnieniach oskarżonego, ale i potwierdzających je dokumentach z GOPS w G., obrazujących jego sytuację materialną, która była wszechstronnie badana w związku z przyznaniem mu zasiłku stałego - w szczególności wywiadach przeprowadzonych przez pracowników socjalnych z nim oraz jego matką, podczas których szczegółowo wyjaśniono, z czego utrzymywał się oskarżony, w jakim zakresie był wspierany przez najbliższych, jaki miał majątek (k. 132-136) - sąd, mimo że nie przesłuchał rodziców oskarżonego, w sposób uprawniony przyjął, że w okresie objętym zarzutem jego sytuacja materialna była tak zła, że mimo, iż przez pewien okres osiągał

on nawet niewielkie dochody, to sam zmuszony był korzystać z pomocy rodziców, z którymi zamieszkiwał, aby się utrzymać. W toku postępowania nie zostały ujawnione żadne okoliczności, które stwarzałyby wątpliwości co do rzetelności informacji wynikających z ww. dokumentów, a tym samym obligowały do ich weryfikacji poprzez bezpośrednie przesłuchanie oskarżonego, czy też jego rodziców.

Nie sposób było również zgodzić się ze skarżącym, że bez przesłuchania pracownika PUP w G. nie było możliwe stwierdzenie, że z uwagi na stan zdrowia oskarżony nie miał możliwości podjęcia pracy zarobkowej, aby poprawić swą sytuację materialną. Okoliczność, że z poczynionych ustaleń wynikało, że pomimo posiadanego schorzenia nie jest on osobą całkowicie niezdolną do pracy i może pracować w warunkach pracy chronionej, a ze zgromadzonych dowodów wynikało, że PUP w G. w tamtym okresie posiadał pięć ofert pracy dla niepełnosprawnych mężczyzn, zaś oskarżony nie przedłożył orzeczeń lekarskich stwierdzających, że nie mógłby podjąć zatrudnienia na stanowiskach, których dotyczyły, wcale nie powodowała, że bez przeprowadzenia ww. dowodu wykluczone było uznanie za wiarygodne wyjaśnień oskarżonego, że nie mógł znaleźć zatrudnienia.

Przeciwnie stanowisko prokuratora pomijało okoliczność, że poszukując pracy, oskarżony nie musiał wcale korzystać z pomocy PUP i mógł poszukiwać zatrudnienia na własną rękę. W toku postępowania nie ujawniono żadnych okoliczności, które wykluczałyby przyjęcie, że tak właśnie było.

Nie jawiły się też wcale jako dowolne twierdzenia oskarżonego, że mimo podejmowania działań w tym kierunku nie zdołał znaleźć pracy dla siebie. Okoliczność, że ze zgromadzonych dowodów wynikało, że do PUP w G. w tym czasie przekazanych zostało 5 ofert pracy dla niepełnosprawnych mężczyzn w wieku oskarżonego, nie stwarzała wcale wątpliwości co do ich zgodności z prawdą. Z faktu, że na przestrzeni blisko roku objętego aktem oskarżenia do PUP w G. trafiły oferty pracy dla niepełnosprawnych mężczyzn nie sposób było logicznie wnioskować o tym, że chcąc pracować osoba niepełnosprawna, jaką był oskarżony, w tamtym okresie bez trudu mogła znaleźć zatrudnienie. Ofert było zaledwie kilka (5). Z informacji PUP w G. jasno wynikało nadto, że nie było wcale pewne, że oskarżony otrzymałby pracę u któregoś z pracodawców, który je zgłosił, gdyż decyzja o zatrudnieniu konkretnej osoby niepełnosprawnej każdorazowo zależałaby od oceny, czy przy uwzględnieniu swojego stanu zdrowia mogłaby ona pracować na którymś z oferowanych stanowisk. W wypadku oskarżonego brać należało zatem pod uwagę, że nie posiadał on ani wykształcenia, ani dużego doświadczenia zawodowego (k. 147v.), a dodatkowo był osobą cierpiącą na chorobę istotnie obniżającą jego wartość jako pracownika na rynku pracy i w okresie objętym zarzutem amputowano mu jeden palec. Mając na względzie, że wspomniane oferty dotyczyły zatrudnienia w charakterze kasjera (2), pomocy magazyniera, pracownika ochrony oraz sprzedawcy (k. 125), gdy oceniać rzecz rozsądnie, to, że

doszłoby do jego zatrudnienia na którymś ze stanowisk, których dotyczyły, jawiło się jako wątpliwe. Oskarżony, który z uwagi na stan zdrowia miał zabronione wykonywanie prac wymagających dźwigania, wysiłku fizycznego, pełnej precyzji manualnej, a także prac na wysokościach, przy obsłudze maszyn i urządzeń w ruchu (k. 147v.-148), najprawdopodobniej nie zostałby zakwalifikowany do zatrudnienia ani jako kasjer, czy sprzedawca (z uwagi na brak wykształcenia, brak precyzji manualnej), ani pomocnik magazyniera (zakaz dźwigania i wykonywania prac wymagających wysiłku fizycznego), czy pracownik ochrony, który również może być narażony na wysiłek fizyczny i powinien wykazywać się sprawnością.

Wystarczających podstaw do przyjęcia, że zachowanie oskarżonego wypełniło nie tylko przedmiotowe, ale i podmiotowe znamiona przestępstwa z art. 209 § 1a kk nie dawała też przywołana przez skarżącego okoliczność, że oskarżony został uznany za winnego dopuszczenia się przestępstwa niealimentacji we wcześniejszym okresie. Z faktu, że był on skazany za taki sam czyn nie sposób było rozsądnie wyprowadzić wniosku, że w okolicznościach objętych zarzutem aktu oskarżenia na pewno uchylał się on od realizacji obowiązku alimentacyjnego, tym bardziej, że wyrok nakazowy, który dotyczył nieplacenia alimentów w latach 2015-2017 nie został zaskarżony przez oskarżonego, który - jak wynikało z jego wyjaśnień - sam fakt niedokonywania wpłat uważał za wystarczający do przypisania

odpowiedzialności za przestępstwo niealimentacji.	
Wniosek	
	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.	

OKOLICZNOŚCI UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	PODLEGAJĄCE
4.1.	
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	
ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
5.1.1.	Przedmiot utrzymania w mocy
Rozstrzygnięcie o sprawstwie i winie oskarżonego	
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	
Zarzuty skarżącego zmierzające do wykazania, że sąd meriti błędnie ocenił zgromadzone dowody i wskutek tego wadliwie stwierdził, że na ich podstawie można było stwierdzić w sposób niewątpliwy, że oskarżony nie uchylał się od realizacji obowiązku alimentacyjnego, nie zasługiwały na uwzględnienie. Sąd odwoławczy nie dopatrył się w zaskarżonym orzeczeniu żadnych uchybień mogących stanowić	

bezwzględne przyczyny odwoławcze, będących podstawą do uchylecia wyroku z urzędu.	
Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
5.2.1.	Przedmiot i zakres zmiany
Zwi ę z le o powodach zmiany	

Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji		
Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylecia		
5.3.1.1.1.		# art. 439 k.p.k.
Zwi ę z le o powodach uchylecia		
5.3.1.2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwi ę z le o powodach uchylecia		
5.3.1.3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwi ę z le o powodach uchylecia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
5.3.1.4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwi ę z le o powodach uchylecia		

Zapłaty i wskazania co do dalszego postępowania		
Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
II	Kosztami procesu za postępowanie odwoławcze - stosownie do art. 636 § 1 kpk - obciążono Skarb Państwa.

PODPIS